

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 238/2011-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. J., D., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 NcC 44/2010 z 8. decembra 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 54/2011 zo 7. apríla 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. mája 2011 doručená sťažnosť J. J., D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 NcC 44/2010 z 8. decembra 2010 (ďalej aj „namietané uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn.

3 Cdo 54/2011 zo 7. apríla 2011 (ďalej aj „namietané uznesenie najvyššieho súdu“; spolu aj „namietané uznesenia“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v konaní vedenom Okresným súdom Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 8 C 24/2010, ktorého predmetom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa ako navrhovateľa, ktorým sa domáha proti odporcovi zaplata sumy 66 387,84 €. Sťažovateľ v označenom konaní podal 16. júla 2010 námietku zaujatosti, ktorou namietal zaujatosť zákonnej sudkyne a zároveň ostatných sudcov okresného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„... je plná pochybnosť o nezaujatosti sudcu, ako aj nestrannosti súdu, ktorý má v tomto konaní rozhodovať. Čo znamená, že – KS – B. Bystrica, ako aj Najvyšší súd SR – BA nevylúčil z konania sudkyňu, ktorá sa sama vyjadrila, že sa cíti byť v danej veci zaujatá, pričom zákonná sudkyňa, ktorej vec bola pridelená sa k vznesenej námietke vyjadrila v úradnom zázname dňa 27.07.2010. Uviedla, že v predmetnej veci existujú objektívne dôvody pre jej vylúčenie z pojednávania a rozhodovania veci, cítila sa vo veci zaujatá, keďže navrhovateľ podal proti OS – R. Sobota, aj voči jej kolegyni žalobu o náhradu škody atď. ...

Mám za to, že pri rozhodovaní sa konajúce súdy KS – B. Bystrica ako aj Najvyšší súd SR – BA odchýlili od právneho názoru a ich rozhodovanie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci! ...

Tieto vymenované súdy nekonali efektívne v zmysle základných princípov Ústavy SR a právnych predpisov a garantovaného práva na prerokovanie veci, kde vo veci riadne nekonali, čím došlo k porušeniu práva fyzickej osoby zo základných práv zakotvených v ústave SR a základné povinnosti súdu a sudcov.“

Sťažovateľ neformuloval v sťažnosti návrh na rozhodnutie (petit) podľa požiadaviek vyplývajúcich z § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Napriek tomu

možno ustáliť, že sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol o nej nálezom, v ktorom vysloví, že namietaným uznesením krajského súdu a namietaným uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, zruší namietané uznesenia a prizná mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 €.

Súčasťou sťažnosti je žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 16 NcC 44/2010 z 8. decembra 2010

Sťažovateľ sa domáha vyslovenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným uznesením krajského súdu, ktorým nebola zákonná sudkyňa vylúčená z prerokúvania a rozhodovania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 8 C 24/2010.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že sťažovateľ podal v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 24/2010 námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi a zároveň proti všetkým sudcom okresného súdu. O námietke sťažovateľa rozhodol krajský súd ako súd nadriadený v súlade s § 16 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) tak, že zákonnú sudkyňu z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 8 C 24/2010 nevyhlúčil. Namietané uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 28. januára 2011, pričom sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 19. mája 2011. Z uvedených skutočností vyplýva, že sťažovateľ podal sťažnosť zjavne po uplynutí lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným uznesením krajského súdu pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 54/2011 zo 7. apríla 2011

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 54/2011 zo 7. apríla 2011.

Zo zistení ústavného súdu ďalej vyplýva, že najvyšší súd namietaným uznesením zastavil konanie o dovolaní sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 16 NcC 44/2010 z 8. decembra 2010. Dovolanie sťažovateľ odôvodňoval „*nesprávnym právnym posúdením veci*“ zo strany krajského súdu.

Najvyšší súd v odôvodnení namietaného uznesenia okrem iného uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky vzal pri rozhodovaní o dovolaní navrhovateľa na zreteľ ustanovenie § 236 ods. 1 O. s. p., v zmysle ktorého účastník konania môže dovolaním napadnúť iba právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolacím súdom je krajský súd, ak rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu (§ 10 ods. 1 O. s. p.) a Najvyšší súd Slovenskej republiky, ak rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu ako súdu prvého stupňa (§ 10 ods. 2 O. s. p.).

V danom prípade dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodoval nie ako súd odvolací (po podaní odvolania niektorým z účastníkov konania proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa - vid' § 201 a nasl. O. s. p.), ale ako súd nadriadený Okresnému súdu Rimavská Sobota (po podaní námietky navrhovateľa, ktorou sa domáhal vylúčenia sudkyne tohto súdu z prejednávania a rozhodovania veci - vid' § 16 ods. 1 O. s. p.). Dovoláním navrhovateľa je teda napadnuté rozhodnutie iného než odvolacieho súdu; takéto rozhodnutie nie je spôsobilým predmetom dovolania.

Keďže dovolanie môže byť podané len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, Občiansky súdny poriadok ani neupravuje funkčnú príslušnosť na prejednanie dovolania smerujúceho proti rozhodnutiu iného než odvolacieho súdu. Nedostatok funkčnej príslušnosti súdu na prejednanie veci patriacej do právomoci súdov je pritom neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, so zreteľom na ktorý súd konanie zastaví (§ 104 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243c O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto konanie o dovolaní zastavil.

Dovolateľ z procesného hľadiska zavinil, že sa dovolacie konanie muselo zastaviť a vznikla mu povinnosť nahradiť odporcovi trovy tohto konania. Dovolací súd mu nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na rozhodnutie o priznaní tejto náhrady (§ 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 151 ods. 1 O. s. p.).“

V nadväznosti na citované ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený

skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, IV. ÚS 287/04).

Podľa § 236 ods. 1 OSP dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 16 ods. 1 OSP súd predloží vec nadriadenému súdu s vyjadrením sudcu na rozhodnutie o námietke zaujatosti do 15 dní od jej podania.

Podľa § 104 ods. 1 OSP prvej vety ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

V danom prípade najvyšší súd ako dovolací súd rozhodoval o dovolaní sťažovateľa proti namietanému uzneseniu krajského súdu ako súdu nadriadenému v súlade s § 16 ods. 1 OSP. Za daných okolností najvyšší súd postupoval podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom, ak konanie o dovolaní sťažovateľa s poukazom na § 104 ods. 1 OSP zastavil, keďže v danom prípade dovolanie nebolo prípustné. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom (v danom prípade procesnými predpismi upravujúcimi postup súdu v rámci dovolacieho konania) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00, IV. ÚS 164/2011).

Vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd ako dovolací súd svoje uznesenie ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil a pritom postupoval v súlade s platnou právnou úpravou (§ 236 ods. 1 v spojení s § 104 ods. 1 OSP), ústavný súd dospel k záveru, že namietané uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu je riadne odôvodnené,

nemožno ho považovať za arbitrárne, a preto ním ani nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa (napr. návrhom na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011